

LactiFence™

Захистіть своїх
корів
від маститів з
LactiFence™

+380 44 462 48 65 (66,67)
www.delaval.com.ua

 DeLaval

Захист для сфінктера

Шлях для проникнення інфекції у вим'я корови — це відкритий сфінктер дійки після доїння. Тому боротьба з маститами має полягати в перекритті цього шляху

ЛЕОНАРД ЗІГЕРТ, керівник сервісного відділу, дочірнє підприємство з іноземними інвестиціями «ДеЛаваль»

Співавтори: Тарас Байдюк, менеджер з продажу супутніх товарів, дочірнє підприємство з іноземними інвестиціями «ДеЛаваль»

Артур Іджиян, консультант, дочірнє підприємство з іноземними інвестиціями «ДеЛаваль»

Мастит — одна з головних проблем, які заважають молочним агропідприємствам працювати стабільно й прибутково. Часто мастит стає причиною відправлення корови, яка ще спроможна давати молоко, на виробництво м'яса. І якщо розглянути причини вибракування корів загалом, то 30% у цьому «гамузі» будуть мастити, а 70% — решта причин. Отож, майже третина — це немало.

Здавалося б, мастити дійних корів — проблема ветеринарна. Проте це лише на перший погляд. Насправді ця проблема комплексна, і якщо власник молочного підприємства бачитиме в маститах лише ветеринарний аспект, то його бізнес втратить ефективність.

Фото. Зниження випадків клінічного маститу в групі з використанням засобу Blockade — понад удвічі проти іншої групи, що використовувала засіб на основі 0,5% йоду і 5% гліцерину. Дослідження 2004–2005 рр., Осомо, Чилі, тривалість 12 місяців

Коротко окреслимо причини виникнення маститів у господарствах:

- недотримання рутини доїння (підготовки до доїння);
- низький комфорт утримання корів;
- неефективна робота обладнання;
- недосконалий менеджмент;
- тиск патогенної мікрофлори.

Як бачимо, ветеринарний аспект у виникненні маститів не є домінуючим. На перших ролях стоять аспекти, пов'язані з організацією й координацією процесів, чітким дотриманням технологій.

Зустріти на підступах

Профілактика маститу починається ще із сухостійної групи, хоча на цих корів, як правило, звертають мало уваги щодо здоров'я вимені. Відповідно, підстилка, комфорт зони відпочинку, загальна гігієна в сухостійній групі часто є не такими як треба. Тому стартувати патологічні процеси у вимені можуть ще до початку лактаційного періоду.

Однак найнебезпечнішим для здоров'я вимені є саме період доїння. Важливо розуміти, що найчастіше інфекція проникає в молочну залозу через відкритий сфінктер дійки, який у високопродуктивних корів лишається відкритим після доїння не менше ніж годину. Тому починати захист сфінктера потрібно вже під час переддоїльної обробки вимені. Які ж засоби для цього є найефективнішими? Питання неоднозначне, щодо нього й донині точаться дискусії: є прибічники різних типів серветок і різних дезінфекційних засобів, і кожна думка має свою аргументацію. Зокрема, компанія «ДеЛаваль» пропонує обробляти вим'я піною, бо піна не стікає униз по дійках до сфінктера, а тримається на шкірі в місці обробки.

Проте дезінфекційні засоби мало чим допоможуть, якщо на фермі не дотримуватимуться загальних норм гігієни, таких як чистота місць для відпочинку й підстилки, рівень гною перед проходом скрепера, миття рук операторами машинного доїння перед доїнням, застосування одноразових рукавичок й індивідуальних серветок для кожної тварини (або одноразових паперових серветок), прання та дезінфекція серветок. Доярці (а насамперед — власникові ферми) потрібно розуміти головне: серветка — це не просто шматок ганчірки, а елемент технології, що врешті впливає на ефективність ведення молочного бізнесу.

Робота обладнання

Якщо зоотехнік бачить, що в його корів гіперкератози на шкірі дійок мають два бали за чотирибальною шкалою, то це перша ознака того, що щось відбувається неправильно. Про що тут можна говорити в розрізі впливу доїльного обладнання? Насамперед робота цього обладнання має бути стандартизована в певних параметрах. Ідеться про рівень вакууму, стабільність цього рівня, й найперше — того вакууму, який діє на кінчик дійки. Він має перебувати в чітких межах — від 33 до 43 кПа. Не нижче, тому що підвісна частина доїльного апарата сповзатиме, і не вище, тому що вплив на кінчик дійки буде надмірним, підтягуючи до сфінктера кров і спричиняючи набряк. Цим пояснюється ризик того, що сфінктер надто довго буде відкритим для доступу бактерій.

З іншого боку, для стабільності вакууму потрібно, щоб на дійковій гумі не було жодних забруднень, щоб вона мала правильну форму й вся доїльна система мала такий стан, який передбачив конструктор.

Для здоров'я вимені важливим є і такий аспект: після завершення доїння підвісну частину доїльної системи треба якомога швидше зняти. Якщо це робити із запізненням, то відбувається так зване сухе доїння, під час якого дуже травмується сфінктер дійки, що може потягнути за собою запальні процеси в дійці та вимені.

Проте якщо підвісна частина знімається вчасно, а гіперкератози все одно є, то це може свідчити про бруд у дійковій гумі: тоді дані, що йдуть щодо потоку молока, трохи «змазані», через що команда знімати підвісну частину надходить пізніше. Отож маємо зачароване коло: заощадили на засобах гігієни — отримали проблему неякісного очищення, ще потягнуло

ГОВОРИТЬ ЕКСПЕРТ

Сергій Ясевін,
директор СТОВ «Промінь» (Миколаївська обл.)

Профілактика маститу краща, ніж його лікування. Ми докладаємо максимальних зусиль для боротьби із цим захворюванням. По-перше, постійно контролюємо роботу доїльного обладнання. По-друге — комфорт

тварин. По-третє, робота персоналу: рутинна доїння та своєчасне виявлення корів з ознаками захворювання. Тварин із хронічним маститом доїмо останніми. По-четверте, використовуємо різні схеми лікування та контролюємо ефективність цих схем. Статистика показує, що близько 1500 грн за лактацію ми витрачаємо на профілактику й лікування маститу на корову, а лікування кожного клінічного випадку обходиться понад 2000 грн на голову.

за собою сухе доїння, далі — мастит, далі — збитки, далі — потреба знову економити.

Усе це говорить про потребу в регулярній перевірці обладнання на відповідність стандартам, регулярному ТО із заміною ремкомплектів, у належному очищенні від забруднень, налагодженні параметрів роботи відповідно до особливостей стада й до прийнятої в господарстві технології та кратності доїння. Тоді позитивний вплив обладнання на організм тварини буде максимальним.

Чим помити гуму

Дійкова гума є єдиною деталлю доїльної системи, що безпосередньо контактує з твариною. Якщо властивості й розміри цієї деталі не такі, як їх запроєктували розробники, то процес доїння вже не буде правильним, як і вплив апарата на дійку. Що ж може позначитися на стані дійкової гуми? Одним із головних чинників тут є засоби для миття. На ринку їх дуже багато, і розкид цін доволі великий. Причому можна побачити таку закономірність: компанії — виробники доїльного обладнання, що продають і засоби для миття цього обладнання, просять значно більшу ціну за такі засоби, ніж ті компанії, що спеціалізуються суто на засобах гігієни. Часто покупці роблять із цього висновок, що виробники обладнання несправедливо завищують ціну своєї хімії й хочуть на ній нажитися. Проте якщо копнути цю проблему глибше, то спочатку треба було б знайти відповідь на таке запитання: а чому взагалі виробники техніки взялися за непрофільний для себе напрям — хімію, адже її і так на ринку багато?

Відповідь полягає в тому, що в молочних господарствах почав спостерігатися ефект руйнування гумових виробів у системах доїння. І не останньою причиною виникнення цього є засоби для миття. Тут варто згадати про те, що навіть у радянських ГОСТах можна було знайти вимоги щодо об'язкового додавання до складу засобів для миття дійкової гуми певних допоміжних речовин, як от метасилікату натрію («рідкого скла»), який мав додаватися

до каустичної соди в обсязі 2%, щоб захистити гумові вироби від роз'їдання содою. Отож, зрозуміло, що засіб із додаванням захисних речовин коштуватиме дорожче, ніж засіб без них. Саме цим і пояснюється різниця у ціні, про яку йшлося вище.

Якщо переступити через ціновий психологічний бар'єр і піти далі, то стане очевидним, що потенційні втрати через використання непрофесійних мийних засобів для доїльних систем є вищими, ніж додаткові витрати коштів на купівлю професійних.

Не варто нехтувати й умовами зберігання гумових виробів на складах. Цього року відзначалися випадки, коли силіконові вкладки доїльних стаканів погіршували стан тварин і призводили до маститів. На думку фахівців, причиною були невідповідні умови їх зберігання — на складах із мінусовими температурами. Отже, унаслідок замерзання/розмерзання та після кількох циклів доїння/промивання доїльна вкладка втрачала свою геометрію, що призводило до гіперкератозів сфінктерів дійок і маститів.

Після доїння

Навіть якщо в господарстві з обладнанням і технологією доїння все гаразд, то все одно загроза інфікування вимені є, адже пам'ятасмо, сфінктер дійки після закінчення доїння є відкритим протягом години. Відповідно, щоб його захистити, потрібні засоби обробки вимені після доїння. Таких засобів на ринку багато, практикам вони відомі. Зокрема, дуже ефективною дезінфекційною речовиною є йод, тому на його основі створено багато засобів. Однак у йоду є істотний недолік: він розчиняється або в кислотах, або у спиртах, а ці розчинники негативно впливають на шкіру дійок, порушуючи її цілісність. Щоб замаскувати цей негативний ефект, деякі виробники засобів додають до них гліцерини, покликани захистити шкіру. Проте ці добавки зменшують дезінфекційну дію йоду (значна його частина зв'язується з ними), ефективність препарату втрачається.

Компанія «ДеЛаваль» знайшла вихід із цього становища, створивши препарат на основі технології вивільнення йоду (I-Tech-технологія), що дозволяє отримати високу його концентрацію для дезінфекції дійок і не шкодити шкірі, адже розчин препарату має рН 5,3 (рН шкіри — 5,4). Звісно, такий препарат дорожчий за простий розчин йоду, але він має кислотність, близьку до кислотності шкіри з мінімумом негативного впливу на дійки. І головне — ефективно захищає вим'я корови після доїння.

Менеджмент

В ідеалі кожен працівник на фермі повинен знати свою роботу й правильно до неї ставитися; підприємство має бути як вулик — єдиний злагоджений механізм, де кожен працює на своєму місці. Проте якщо цього немає, то на перший план виходять питання контролю з боку менеджменту. Існують програми керування стадом, де, користуючись кількома показниками, можна аналізувати й робити висновки про роботу працівників на фермі. Так, наприклад, за потоком молока в перші дві хвилини можна дійти висновку про якість підготовки вимені до доїння і про процес доїння в цілому. Існують науково обґрунтовані часові межі для зняття апарата після завершення доїння — це також важливий параметр для дистанційного контролю виконання технології. Також піддається контролю такий параметр, як електропровідність молока — цей показник корелює з кислотністю, а отже, може сигналізувати про запальні процеси у вимені й загрозу розвитку маститу.

Головне, щоб управлінець на фермі розумів ті переваги, які йому дає програма керування стадом і як нею найкраще користуватися для збереження здоров'я поголів'я.

Висновки

Проблема маститів є комплексною і не має простого однозначного вирішення. Тому велике значення має грамотний менеджмент і злагоджена робота всіх спеціалістів ферми. Все має робитися вчасно: обслуговування й перевірка устаткування, регулювання його параметрів, заміна ремкомплектів, поставка препаратів й умови їх зберігання. Було би добре, якби між господарством і компанією-постачальником було складено графік візитів спеціалістів із комплектами супутніх товарів. Це не лише дозволило б оптимізувати логістичну складову в партнерських відносинах, а й підвищило рівень реалізації сучасних технологій.

А постійний контроль над усіма чинниками ризику на молочнотоварній фермі врешті дасть той результат, що захворювання на мастит у стаді буде викоринено.

marina.tereschenko@agpmedia.com.ua